

2026-03-18

Förslagen om statsrådets förordning om byrån för samiska språket och statsrådets förordning om upphävande av statsrådets förordning om sametinget: sammandrag av bedömningspromemorian

1 Bakgrund, bemyndiganden att utfärda förordning samt beredning

Förordningen om sametinget (1727/1995) har utfärdats med stöd av 16 och 43 § i lagen om sametinget (974/1995) och 21 och 29 § i lagen om användning av samiska hos myndigheter (516/1991). Senare har lagen om användning av samiska hos myndigheter upphävts genom den samiska språklagen (1086/2003), i vilken det i 26 § föreskrivs om byrån för samiska språket. Enligt 26 § 2 mom. i samiska språklagen utfärdas det närmare bestämmelser om byrån för samiska språket genom förordning av statsrådet.

Lagen om sametinget ändrades år 2025 (414/2025). Ändringarna i den trädde i kraft den 1 augusti 2025. Syftet med ändringarna var att främja tillgodoseendet av samernas självbestämmanderätt och att förbättra förutsättningarna för samernas språkliga och kulturella autonomi och sametingets verksamhetsförutsättningar. I samband med reformen ändrades bland annat de bemyndiganden att utfärda förordning som ingick i lagen. På grund av sametingets autonoma ställning är det motiverat att bestämmelserna om sametinget genomförs genom lag och genom en arbetsordning som sametinget själv godkänner. Att föreskriva om sametingets uppgifter, organisation eller verksamhet genom förordning är däremot inte ändamålsenligt. Därför upphävdes de bemyndiganden att utfärda förordning i 16 och 43 § i lagen om sametinget som gällde att genom förordning utfärda bestämmelser om sametingets byråer och personal och närmare bestämmelser om verkställandet av sametingslagen (RP 100/2023 rd, s. 115). I lagen om sametinget ströks också den bestämmelse där det föreskrevs att en karta över hembygdsområdets gränser ska publiceras i en förordning eller en bilaga till den.

Postiosoite
Postadress
Justitieministeriet
PB 25
FI-00023 Statsrådet
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Sjötullsgatan 10
00170 Helsingfors
Finland

Puhelin
Telefon
0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax
09 160 67730
Internat.
+358 9160 67730

S-posti, internet
E-post, internet
kirjaamo.om@gov.fi
<https://oikeusministeriö.fi>
www.justitieministeriet.fi

Som en följd av ändringarna i lagen om sametinget upphävdes delar av förordningen om sametinget så, att den gällande förordningen förblev i kraft endast med stöd av samiska språklagen. Den del av förordningen som gäller fortfarande innehåller bestämmelserna om byrån för samiska språket. Förordningen utfärdades innan den gällande grundlagen trädde i kraft. I fortsättningen behöver man utfärda bestämmelser genom förordningar endast när det gäller byrån för samiska språket, det vill säga inte i fråga om det övriga som det tidigare föreskrivits om i förordningen.

För tydlighetens skull föreslås det att förordningen om sametinget ska upphävas och att det ska utfärdas en ny förordning av statsrådet om byrån för samiska språket. Förordningen om upphävandet och den nya förordningen ska utfärdas separat eftersom den nya förordningen utfärdas endast med stöd av samiska språklagen.

Ärendet har beretts som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet. I samband med tjänstemannaberedningen har man diskuterat förordningsändringarna med sametinget.

2 De viktigaste förslagen

2.1 Statsrådets förordning om byrån för samiska språket

I den nya förordningen av statsrådet ska det föreskrivas om byrån för samiska språket och dess uppgifter. Byråns uppgifter ändras inte. Det som däremot är nytt jämfört med de gällande bestämmelserna är, att det i förordningen ska hänvisas till samiska språklagen, genom vilken lagen om användning av samiska hos myndigheter har upphävts.

I förordningen ska i överensstämmelse med de gällande bestämmelserna också föreskrivas om de rekommendationer, anvisningar och allmänna principer för språkvården som byrån ska beakta i sin översättningsverksamhet. I den gällande förordningen om sametinget hänvisas det till de rekommendationer och anvisningar som ges av samnordiska samiska språknämnden. I den nya förordningen ska det hänvisas till samnordiska Sámi Giellagáldu (på finska Saamen Kielikaltio), som är ett samnordiskt expertorgan som Finlands, Sveriges och Norges sameting bildade gemensamt år 2022 för beslutsfattandet i frågor som gäller de samiska språken.

2.2 Statsrådets förordning om upphävande av förordningen om sametinget

Den föreslagna förordningen upphäver förordningen om sametinget som helhet. Endast den del av förordningen som utfärdats med stöd av samiska språklagen förblir i kraft. Den del av förordningen som förblir i kraft gäller byrån för samiska språket.

3 De viktigaste konsekvenserna

Syftet med upphävandet av förordningen om sametinget och utfärdandet av den nya förordningen av statsrådet om byrån för samiska språket är att förtydliga lagstiftningen. Förordningen om sametinget ska förbli i kraft endast delvis, och till exempel namnet på förordningen motsvarar inte helt innehållet i den gällande förordningen. Samtidigt uppdateras också bestämmelserna med laghänvisningar och bestämmelserna om expertorganet. Eftersom det inte föreslås att de uppgifter som byrån för samiska språket har ska ändras bedöms ändringen inte ha några konsekvenser för byråns verksamhet i praktiken.

4 Ikraftträdande

Det föreslås att förordningarna ska träda i kraft den 11 juni 2026.